

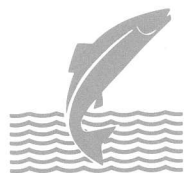
RANNSÖKNIR I ANDAKILSA 1992

Sigurður Már Einarsson

Borgarnesi, febrúar 1993 VMST-V/93002X

Eintak bókasafns

VMST-V/93002X

VEIÐIMÁLASTOFNUN
Vesturlandsdeild

INNGANGUR

Að beiðni Veiðifélags Andakilsár var vatnasvæði árinna athugað 30 júní 1992. Markmið þessarar athugunar var einkum að meta árangur af sleppingum sumaralinna laxaseiða í Bæjarlæk og Hrafnagilslæk, en á þessi svæði var sleppt haustið 1991 í tilraunaskyni. Ennfremur var seiðamagn athugað á fiskgengum hlutum árinna í fyrrnefndum lækjum, Ardalsá, Miðfossalæk og í Andakilsá f.n. virkjun.

Auk þess fylgja hér hugleiðingar vegna sleppinga á sjógönguseiðum í Andakilsá.

ATHUGANIR Á SEIÐAMAGNI

Í Hrafnagilslæk var gott ástand á fiskgenga hlutanum (Tafla 1). Allir árgangar fundust, þar með talin nýklakin seiði af árgangi 1992. Hins vegar er ómögulegt að meta fjölda þeirra vegna smæðar og hnappdreifingar seiðanna snemma sumars.

Á ófiskgenga hlutanum var veitt á um 200 m kafla neðan vaðs á fjallinu, en á þetta svæði var sleppt sumaröldum seiðum haustið 1991. Einungis fannst 1 seiði á öllum þessum kafla. Niðurstöður benda því til að sleppingin hafi misfarist af einhverjum orsökum. Ekki er ljóst hverju veldur, en lagt er til að sleppt verði um 200 laxaseiðum á afmarkað svæði, og svæðið síðan athugað vorið 1993. Ef niðurstöður verða á sama veg er ekki óhætt að mæla með frekari sleppingum á þetta svæði.

Í Bæjarlæk var sleppt á svæðið fyrir ofan brú haustið 1991. Seiðamagn sýndi að afföll frá sleppingu virtust eðlileg og vöxtur seiðanna var góður. Slepping í Bæjarlækinn virðist því hafa heppnast með ágætum og því óhætt að halda áfram að nýta lækinn með sleppingum sumaralinna seiða.

Í Ardalsá var veitt á einum stað, en enginn seiði fundust. Lax virðist því ekki nýta sé ána sem búsvæði, enda líklegt að áin hafi fremur slök skilyrði hvað hitafar varðar.

Í Miðfossalæk fannst svipað seiðamagn og í fyrri athugun og ástand því eðlilegt.

Í Andakilsá var veitt neðan við virkjun. Ekkert klak fannst, enda veitt mjög snemma sumars. Seiðamagn eldri seiða

var hins vegar mun minna en búast mátti við, sbr athugun 1990

TAFLA 1

Þéttleiki laxaseiða í einni yfirferð á 100 m²
á nokkrum stöðum á vatnasvæði Andakílsár 30.06.1992.

Staður	0+	1+	2+	3+	Samtals
Hrafnagilslækur (Fjall)	-	0,4*	-	-	0,4*
Hrafnagilslækur (F.o. ármót)	9,1	47,3	24,5	0,9	81,8
Bæjarlækur (Fjánhús)	-	13,4*	-	-	13,4
Bæjarlækur (F.o. ármót)	-	12,5	5,8	-	18,3
Ardalsá (A móts við Ardal)	-	-	-	-	0,0
Miðfossalækur (F.n brú).	-	6,0	1,5	-	7,5
Andakílsá (F.o. 2)	-	7,2	3,2	0,5	10,9

(Sigurður Már Einarsson 1990). Hins vegar hefði verið æskilegt að veiða mun víðar á fiskgenga hluta Andakílsár en gert var.

SLEPPINGAR SJOGÖNGUSEIÐA

Arið 1990 var sleppt 2504 merktum sjögönguseiðum í Andakílsá. Hluti þeirra var af hreinum Andakílsárstofni eða 832 seiði sem höfðu verið fóðruð síðari hluta vetrar í geymsluæðstöðu við Andakílsá. Einnig var sleppt 1573 seiða hóp sem fengin var frá Hafnará og höfðu verið þar í útikerjum um veturinn. Stofn seiðanna var blanda bergfirskra stofna.

Heildarheimtur sem komið hafa fram af merktum fiski eru sýndar í töflu 2. Af Andakílsárstofni hafa komið fram 6 fiskar eða 0,72% heimtur í veiði. Einungis 2 fiskar komu fram í Andakílsá sjálfri, en hinir í sjávarveiði við Rauðanes, í Langá og 2 laxar komu fram í hafbeitarstöðinni við Hraunsfjörð á Snæfellsnesi.

Af blandaða stofninum frá Hafnará hafa komið fram fimm fiskar, þar af 2 í Andakílsá, 1 í hafbeitarstöð Vogalax á Reykjanesi og 2 í hafbeitarstöð Hafnarlax.

Erfitt er að túlka þessar niðurstöður. Athygli vekur

mjög hátt hlutfall sem veiðist annars staðar en í Andakilsá og hversu fáir fiskar koma fram í Andakilsá sjálfri. Hins vegar er ljóst að sleppingin skilar lítlum árangri.

TAFLA 2
Endurheimtur á laxi úr sleppingu sjógönguseiða
í Andakilsá 1990.

Endur- heimtustaður	Höpur 1 (1373)		Höpur 2 (832)		Samtals (2405)	
	Fjöldi	% heimta	Fjöldi	% heimta	Fjöldi	% heimta
Andakilsá	2	0,13	2	0,24	4	0,16
Vogalax	1	0,06	-	-	1	0,04
Hafnará	2	0,13	-	-	2	0,08
Rauðanes	-	-	1	0,12	1	0,04
Langá	-	-	1	0,12	1	0,04
Hraunsfjörður	-	-	2	0,24	2	0,08
Samtals	5	0,32	6	0,72	11	0,45

Árið 1991 var sleppt 1307 seiðum af Andakilsárstofni. Einungis einn fiskur kom fram úr sleppingunni 1992 og veiddist hann í sjávarveiði á Þursstöðum.

Ljóst er að sleppingar gönguseiða í Andakilsá hafa skilað litlum árangri síðustu árin. Ymis óhöpp hafa steðjað að sem ahrif hafa á útkomu sleppinga og jafnframt hefur sjávarumhverfi verið óhagstætt sbr heimtur í hafbeitarstöðvar.

I fyrri skýrslu hefur verið rakið ítarlega á hvern hátt megi bæta heimtur í ána (Sigurður Már Einarsson og Jón Örn Pálsson 1991) með staðareldi við ána. Hér er jafnframt lagt til að sleppitjarnir verði færðar yfir ána og Hrafnagils-lækurinn nýttur til sleppinga. Lækurinn er mun hlýrri en Andakilsá og er möguleiki á að það geti skipt miklu fyrir sjógönguproska seiðanna og útkomu sleppinganna. Að öðru leyti er bent á fyrri skýrslu.

HEIMILDASKRÁ

Sigurður Már Einarsson 1990. Rannsókn á laxastofni Andakilsár. VMST-V/9016X. Skýrsla. 12 bls.

Sigurður Már Einarsson og Jón Örn Pálsson 1991. Aætlun um leiðir til laxaréktunar í Andakilsá, Borgarfirði. VMST-V/91001X. Skýrsla. 15 bls.